

แนวทางการวิจารณ์และประเมินการฝึกพูดแบบเตรียมตัว บทที่ 6 การพูดให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายอย่างชัดเจน

ประเด็นที่พิจารณา	ดี (เกินเกณฑ์)	พอใช้ (ผ่านเกณฑ์)	ต้องปรับปรุง (ตกเกณฑ์)
ทักษะเบื้องต้น :			
1. การแต่งกาย (เสื้อผ้า, รองเท้า, เครื่องประดับ...)	สะอาด, เรียบร้อย, สุขภาพตามหลักสากล เหมาะสมกับตัวผู้พูด, โอกาส และสถานที่	สะอาด, เรียบร้อยพอควร ไม่ค่อยเหมาะกับโอกาสและสถานที่ แต่ยังไม่พออนุโลมได้	ไม่เรียบร้อยหรือไม่สุภาพ ไม่เหมาะสมกับการปรากฏกายต่อที่ชุมชน (ดูขัดตา)
2. การปรากฏกาย	เข้าสู่ตำแหน่งสง่าผ่าเผย, ทักถูกต้องครบถ้วน, ยืนตัวตรง มีอวางแทน	เข้าสู่ตำแหน่งสง่าพอควร, ทักถูกต้อง, ยืนตัวตรง มีอวางแทน, ปรับไม้ค้ำครั้งเดียว	เข้าสู่ตำแหน่งไม่ค่อยมั่นใจ, ทักครบถ้วน, ยืนค้อมตัว พักขาหรือเท้าแทน, จับไม้ค้ำบ่อย
3. อาการประหม่า	ไม่สามารถสังเกตเห็นเลย ตลอดการพูด	สังเกตเห็นในบางช่วงแต่ไม่รบกวนการพูดมากนัก	สังเกตเห็นเกือบตลอดเวลา และมีมากจนรบกวนการพูด
4. ลักษณะโครงสร้างของสุนทรพจน์	แบ่งการพูดเป็นคำนำ เนื้อหา และสรุปชัดเจน, จัดเวลาให้แต่ละส่วนอย่างเหมาะสม, ทั้ง 3 ส่วนสอดคล้องกัน	โครงสร้างชัดเจนพอควร ยังพอจะเห็นคำนำและบทสรุป, คำนำหรือบทสรุปยาวหรือสั้นไป, ทั้ง 3 ส่วนสอดคล้องกัน	ไม่มีโครงสร้าง, ขาดคำนำหรือขาดบทสรุป, โครงสร้างทั้ง 3 ส่วนมีส่วนใดส่วนหนึ่งไม่สอดคล้องกัน
5. ลักษณะการใช้ภาษาการพูด	ใช้ได้เหมาะสมและเหมาะสม-เจาะ, ดูเป็นธรรมชาติ, เน้นย้ำหรือแสดงภาพพจน์ได้ดี	ใช้พอสมควร, อาจดูไม่ค่อยเป็นธรรมชาติ แต่เน้นย้ำหรือแสดงภาพพจน์ได้ดี	ไม่ใช้เลยหรือใช้มากจนสับสนไม่สอดคล้องกัน เนื้อหา, ดูไม่เป็นธรรมชาติ
6. คุณภาพของเสียงและจังหวะการพูด	ปรับระดับทึม-แหลม, พลังดัง-เบา, อัตราเร็ว-ช้า, ทิ้งจังหวะหยุดและเน้นคำได้ดี	ส่วนใหญ่ใช้พลังและระดับเสียงได้ค่อนข้างดี ความเร็วและจังหวะพอเหมาะ	ใช้เสียงโทนเดียวหรือดังกัง, ปรับเร็วช้าไม่เหมาะ จังหวะหยุดหรือเน้นคำผิดพลาด
7. การกวาด/สบตา	ทั่วถึงทั้งห้องและตลอดเวลา, ดูเป็นธรรมชาติ	สบตาผู้ฟังตลอด แต่อาจยังไม่ทั่วถึง	ไม่ค่อยสบตา หรือมองอยู่จุดเดียว
ทักษะตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายประจำบท (ลักษณะสำคัญที่ต้องให้ความสนใจและวิจารณ์) :			
8. การเลือกรื่องตามวัตถุประสงค์	เนื้อหาเหมาะต่อการพูดบทนี้อย่างเห็นได้ชัด	เนื้อหาไม่ค่อยเอื้อต่อการพูดบทนี้แต่ยังพอใช้ได้	เนื้อหาไม่เอื้ออำนวยให้ฝึกใช้ทักษะตามวัตถุประสงค์บท
9. การเลือกใช้ภาษาหรือคำพูด	ใช้ระดับภาษาเหมาะกับผู้ฟัง, ไม่มีศัพท์ที่เข้าใจยาก	มีศัพท์ภาษาที่เข้าใจยากปนอยู่บ้าง แต่มีไม่มากนัก	ใช้ศัพท์ภาษาที่เข้าใจยากหรือไม่เหมาะกับกลุ่มผู้ฟัง
10. การเรียบเรียงและดำเนินเรื่อง	เรียงลำดับจากง่ายไปยาก นำเสนอสาระได้เป็นขั้นเป็นตอน ทำให้ติดตามได้ตลอด	เรียงลำดับเป็นขั้นตอนได้ดีพอควร, พอดติดตามได้ แม้บางส่วนจะซับซ้อนอยู่บ้าง	พูดเรื่องยากหรือง่ายปนกันอย่างไม่เป็นลำดับ, ทำความเข้าใจหรือติดตามเรื่องยาก
11. กลวิธีในการทำสาระให้เข้าใจ	ใช้การเปรียบเทียบอุปมาอุปไมยได้อย่างเหมาะสม, ใช้ภาพพจน์ทำให้เข้าใจทุกประเด็น	พยายามใช้การเปรียบเทียบอุปมาอุปไมย แม้บางส่วนจะยังไม่เหมาะสม แต่พอใช้ได้	ไม่มีการใช้อุปมาอุปไมยหรือการเปรียบเทียบใดๆ หรือใช้แล้วไม่สามารถสื่อสิ่งที่คิดได้
12. การยกตัวอย่างประกอบการพูด	เลือกเรื่องจริงหรือนิทานมาเล่าประกอบเรื่องได้อย่างเหมาะสมและเหมาะสม	มีเรื่องจริงหรือนิทานประกอบบ้าง แม้บางเรื่องอาจจะยังไม่เหมาะกันเนื้อหาเท่าใดนัก	ไม่มีเรื่องจริงหรือนิทานเลย หรือมีแต่ไม่สื่อถึงเนื้อหา และบางครั้งยาวหรือสั้นเกินไป

ประเด็นที่พิจารณา	ดี (เกินเกณฑ์)	พอใช้ (ผ่านเกณฑ์)	ต้องปรับปรุง (ตกเกณฑ์)
ทักษะเพิ่มเติม (พิจารณาประกอบการวิจารณ์แต่ไม่ใช่ประเด็นสำคัญตามบทพูด) :			
13. ลักษณะการพูดและคำฟุ่มเฟือย	พูดแบบเป็นธรรมชาติ, ไม่มีคำฟุ่มเฟือยใดๆ เลย	พูดแบบท่องจำมาพูด, มีคำฟุ่มเฟือยบ้างเล็กน้อย	พูดแบบอ่านบท, เห็นคำฟุ่มเฟือยอย่างชัดเจน(มาก)
14. ความราบรื่นในการพูด	พูดพรั่งพรู, ไม่ติดขัด, ไม่สับสนเนื้อหา ไม่หยุดเจิบนานๆ	พูดค่อนข้างต่อเนื่อง, ติดขัดหรือมีสะดุดบ้างเล็กน้อย	พูดไม่ต่อเนื่อง, มีสะดุดบ่อยๆ, มีนิ่งเจิบไปนานๆ
15. คำควบกล้ำ / การออกเสียง ร-ล	ออกเสียงควบกล้ำ, ร-ล ถูกต้องเกิน 90 %	ออกเสียงควบกล้ำ, ร-ล ถูกต้องระหว่าง 60 - 90%	ออกเสียงควบกล้ำ, ร-ล ถูกต้องต่ำกว่า 60 %
16. การใช้ภาษาต่างประเทศ	ใช้เฉพาะศัพท์เทคนิคโดยอธิบายทุกคำ และใช้แต่คำที่ไม่มีความหมายภาษาไทย หรือแปลไทยแล้วไม่เป็นที่รู้จัก	พูด(คำที่มีคำไทยอยู่แล้วหรือศัพท์เทคนิค)ปนอยู่บ้างเล็กน้อย บางครั้งไม่แปลหรือไม่อธิบายความหมาย	พูดติดปากอยู่ตลอด ทั้งที่มีคำไทยใช้ได้ หรือพูดแล้วไม่อธิบายความหมายหรือแปลเป็นภาษาไทยเลย
17. การอ้างอิงแหล่งข้อมูล	ทุกครั้งที่ยกเอาข้อมูล, คำพูด หรือบทประพันธ์ของผู้อื่นมาก็แจ้งที่มาหรือต้นตอเสมอ	แจ้งที่มาหรือต้นตอของข้อมูล คำพูด หรือบทประพันธ์ที่ยกเอามาพูดได้เป็นส่วนใหญ่	ไม่แจ้งที่มาหรือต้นตอของข้อมูล, คำพูดหรือบทประพันธ์ที่ยกเอามาพูดเลย

ประเด็นสำคัญในการพิจารณาให้ผ่านบทที่ 6

- ใช้เวลาอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด คือ ไม่มากหรือน้อยเกินกว่าช่วงบวก-ลบ 1 นาทีของเวลาที่กำหนดให้
- ต้องไม่ใช่เรื่องเล่าแต่มีลักษณะของสุนทรพจน์ คือ สังเกตเห็นส่วนคำนำ เนื้อหา และสรุป ได้อย่างชัดเจน
- เนื้อหาที่นำมาพูดต้องเข้าใจง่าย ไม่เกิดความงุนงงสงสัยในประเด็นสำคัญของเนื้อหา ซึ่งอาจสังเกตได้จาก...
 - 1) ไม่มีการใช้ศัพท์ทางวิชาการหรือศัพท์ภาษาที่เข้าใจยากอื่นใด ที่นอกเหนือจากประเด็นการพูด หรือถ้ามีการใช้ก็ได้อธิบายเพิ่มเติมจนผู้ฟังเข้าใจกระจ่างชัด
 - 2) เลือกใช้ระดับภาษาและคำพูดที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟัง ทุกคนสามารถฟังและเข้าใจได้ตลอดการพูด
 - 3) ได้ฝึกใช้ทักษะในการเปรียบเทียบหรืออุปมาอุปไมยที่แสดงให้เห็นภาพพจน์ได้ดีและมีมากพอสมควร
 - 4) ในประเด็นเนื้อหาที่จำเป็นต้องยกตัวอย่างหรือให้ข้อมูลประกอบเรื่อง ก็สามารถเลือกเรื่องจริงหรือนิทานนำมาเล่าประกอบและให้ข้อมูลที่จำเป็นได้อย่างเหมาะสมพอสมควร
 - 5) เมื่อลองสุ่มถามกลุ่มผู้ฟังแล้ว พบว่ามากกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนผู้ที่ถูกสุ่มถามมีความเข้าใจกระจ่างชัดในเรื่องที่ผู้พูดนำมาพูด (ตรวจสอบได้โดยการให้ผู้ฟังอธิบายสาระโดยย่อ)
- ต้องไม่เป็นการพูดแบบอ่านบทที่เขียนมาตลอดการพูด